

Oteizaren musua Kristori

Euskaldunon Egunkaria, 1994-08-28: 26.

Martin Ugalde kazetari eta idazleak Jorge Oteiza eskultorea elkarrizketatu zuen Arantzazun, artistak lanak bukatu zituenean. Elkarrizketa hori 'Zeruko Argia'-n argitaratu zuten, 1969ko azaroaren 16an, eta bertatik aukeratu dugu ondoko pasarte hau.

Remijio Mendiburu ertilari bikañarekin batera iritxi giñan Oteiza'rena ta ondarrabitar ospetsu au biotz-ikututa geratu zen lanari begira; ta ala esan zion:

– Arantzazu'ko lan onekin oraindaño egindakoz gora jo ta goi-maillako lan arrigarri bat egitea lortu dek.

Jorje (ikustekoa zan) biotz-ikarak jota geratu zen.

Alaxe, jaio-berriaren pox onekin izketan ari giñala asi ziran azkeneko garbiketan zebiltzen gizonak apostoluen buru gaiñetik jeixten; egurrezko eskaillera ere kendu zuten, eta ura apostoluetaraño zemakian tuboia ere bai. An utzi zituzten Ama-Semeak goien eta apostoluak beien, bere gixa, bakarrik, aurreneko aldiz; ikustekoa, sentitzekoa!, zan Oteiza'ren biotzondo nabarmena.

– Zer diozu? ausartu nintzen.

– Beste bat naiz –esan ziran Amari gora begira– orain arte izan ditudan buru-auste ta nekeak kolpetik uxatu ba lira bezela sentitzen naiz, eta barru-barruko poz gozo batek daukat aidean; lengo egunean goiko irudia jartzen bukatu ta andamioak kendu baño lenago musu bat eman nion Kristo'ri bere arrizko buruan, eta egi-egia diozut, orduan, une orrrantxe, nere espain oietan sentitu nuan arriaren otza ta ezetasuna ta alako kresal gusto ura oraindik aoan daukat, eta ez zait bizi naizen artean joango; orrekin il nai nuke; on aundia egin ziran!

– Or, goiko bi irudien eta beko apostoluen tartean utzi dezun utsune zabal ori betetzeko asmorik ez dezu, beraz.

– Ez –esan ziran Oteiza'k– ara: guretzat, euskotarrantzat, utsik dagoan zabalgoa t utsik dagoen utsro!; oso bestela, utsik eta iñork bereganatu gabeko tokia ba da ere, bakoitzak bere gain eta bere pentsakerarekin eta otoitzekin betetzeko leku bat da, gizon-etxea da, gizonak bete bear duan toki egongarrit da; ala, beko apostoluen arr-olatu onen eta goiko Ama-Seme miña, barea, etzana eta indartsuaren tartean bear dana da utsune au, ta ala, goiko Errukiozko Ama nik azaldu nai nuan bakartasun gorri-gorrian ageri da.

– Alaxe da...

– Ta, gañera, eliz-nagusi onek errikoia bear du; nolanai erriarena baita; or dago bere illa ere; eta emendik eliz-barrura sartzen danean eta aldare nagusia ikusten duanean, kanpoko frontoi antzeko paret zabalgo au oraindik buruan dauka, bere begietako memorian berri-berria dauka. Ori neri gertatua da: eliz barrura sartu, belaunikatu ta aldarera begira jarri orduko, kanpoan ikusi deten frontoi utsune au, gordeta barrura ekarri ba nu bezela, azaldu zait berriz buruan, eta, erdi-erdian ikusi det aurrean daukaten

Arantzazu'ko Ama bere Seme-aurtxoarekin, eta ara nola kanpoko eriotzetik barrengo jaiotzara etorri naizen, eta eriotzaren kurpilletik Ama berriaren itxaropenera, pekaturik damura, ilunpetik argira, eriotzetik berpizkundera; erori ta zutitu!; erori ta or dago berriz gure Ama, txikia, apala, poxgarria, urrutiko izar dirdiratsu bat bezela, beti guri entzuteko gertu.

– Ederra da.

– Neretzat –dio, ber begiak txinpartetan, Oteiza'k berriz– au izan da barrengo poz aundiz bete dirana: nik asmatu bezela mamitu detela nere uste osoa; nik ertilari bezela kontuan euki dituan faktore guziak erabilli ondoren, sintesis au egitera iritxi naizela. Ez, noski, Paris'era edo Erroma'rako edo New York'era asmatuko nuan lana; nere ustez gure erriko gizon, mendi, arnas, jokaera ta ixtoriari dagokien erti-lana baizik.

– Kosta zaizu –esan nion, nere malizi ta guzti.

– Bai; bi etenaldi ondoren eta amasei urte buru bukatutako lana artea, zuloa, erlijio tokia izan da beti; uts ori ez da ezereza; ala ere, nere naigabeak kosta ba zaizkit ere, nik nai bezela geratu da.

– Ez al dezu batere aldaketarik egin bear izandu?

– Ez, nik pentsa bezela, oso-osorik, bukatu det lan guztia.